

Program nauczania języka niemieckiego dla szkoły podstawowej – II etap edukacyjny (klasy IV-VI)

Kurs podstawowy

Joanna Röhr

nr dopuszczenia DKOS-5002-105/07

Wstęp

Nadrzędnym celem działań edukacyjnych szkoły jest wszechstronny rozwój ucznia. Edukacja szkolna polega na harmonijnej realizacji zadań w zakresie nauczania, kształcenia umiejętności i wychowania. Zadania te tworzą wzajemnie uzupełniające się i równoważne wymiary pracy każdego nauczyciela¹.

Aby ułatwić Państwu pracę przy realizacji tych zadań przedstawiam niniejszy *Program nauczania języka niemieckiego dla szkoły podstawowej – II etap edukacyjny (klasy IV-VI)*.

Uwzględnia on *Podstawę programową nauczania języka niemieckiego w szkole podstawowej*. Ponadto jest on ściśle oparty o poziomy językowe Rady Europy – uwzględnia on opisy *Europejskiego systemu opisu kształcenia językowego* jak i *Europejskiego Portfolio Językowego*.

Mam nadzieję, iż program ten pomoże Państwu osiągnąć sukces i satysfakcję w pracy z uczniami.

Joanna Röhr

¹ Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych i gimnazjów, MENiS, 26.02.2002

Spis treści

1	Informacje ogólne	3
1.1	Zadania szkoły w zakresie nauki języka obcego	3
2	Warunki realizacji programu	4
2.1	Czas realizacji programu	4
2.2	Uczniowie	4
2.3	Liczebność grup	5
2.4	Kwalifikacje nauczyciela	5
2.5	Metody realizacji programu	5
2.6	Autonomia ucznia	6
2.7	Strategie uczenia się	6
2.8	Poziomy językowe <i>ESOKJ</i>	6
2.9	<i>Europejskie Portfolio Językowe</i>	7
3	Cele nauczania	8
3.1	Cele ogólne	8
3.2	Cele szczegółowe	8
3.3	Cele wychowawcze	8
3.4	Sprawności językowe	9
3.4.1	Sprawności receptywne	9
3.4.2	Sprawności produktywne	11
3.5	Sprawności a grupa wiekowa	14
4	Zakres materiału	15
4.1	Tematy nauczania	15
4.2	Zestawienie zagadnień gramatycznych	15
4.2.1	Poziom A1 – Klasa IV i pierwszy semestr klasy V	15
4.2.2	Poziom A2 – drugi semestr klasy V oraz klasa VI	16
4.3	Realizacja planu nauczania – zakresy tematyczne, intencje komunikacyjne, treści nauczania, środki językowe	18
4.4	Nauczanie o krajach niemieckiego obszaru językowego	23
5	Metody sprawdzania postępów w nauce	24
5.1	Charakterystyka ogólna	24
5.2	System oceniania	24
5.3	Ocena własnych umiejętności	25
6	Załączniki	26
6.1	Przykładowe strategie uczenia się	26
6.2	Przykład ćwiczeń wspierających autonomię ucznia	27
6.3	Przykładowy test semestralny	28
6.3.1	Część ustna oraz kryteria oceniania	28
6.3.2	Część pisemna	30
6.4	Przykład oceny własnych umiejętności przez uczniów	32
	Bibliografia	33

1 Informacje ogólne²

Nauka w szkole podstawowej nakłada na nauczyciela obowiązek stworzenia podstawy wiedzy oraz umiejętności pozwalających na kontynuację edukacji na następnych etapach kształcenia. Uczniowie w szkole kształcą swoje umiejętności wykorzystywania zdobywanej wiedzy i w ten sposób lepiej przygotowują się na wyzwania współczesnego świata.

Nauczyciele mają obowiązek dostosowania sposobu przekazywania wiedzy do rozwoju dzieci na tym etapie edukacyjnym. Konieczne jest przy tym podejmowanie przez nauczycieli działań, mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów.

1.1 Zadania szkoły w zakresie nauki języka obcego

Według *Podstawy programowej* w zakresie nauki języka obcego szkoła powinna pomóc w rozwijaniu w uczniach poczucia własnej wartości oraz wiary we własne możliwości językowe. Może to się odbyć m.in. przez pozytywną informację zwrotną dotyczącą ich indywidualnych umiejętności językowych oraz postępów w nauce. Szkoła powinna także przygotowywać ucznia do samodzielności w procesie uczenia się języka obcego oraz rozwijać w uczniach postawy ciekawości, otwartości i tolerancji wobec innych kultur.

W zakresie treści nauczania *Podstawa Programowa* zaleca następujące treści nauczania:

- podstawowe struktury gramatyczne umożliwiające formułowanie wypowiedzi w odniesieniu do teraźniejszości, przeszłości i przyszłości oraz do relacji przestrzennych,
- podstawowe funkcje językowe umożliwiające posługiwanie się językiem w prostych, nieformalnych sytuacjach dnia codziennego.
- zasady wymowy i ortografii,
- podstawowe wiadomości o obszarze nauczanego języka,
- wprowadzenie do pracy ze słownikiem dwujęzycznym oraz stosownymi materiałami uzupełniającymi,
- proste projekty zespołowe.

² Ta część programu powstała w oparciu o *Podstawę programową kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych i gimnazjów*, MENiS, 26.02.2002

2 Warunki realizacji programu

2.1 Czas realizacji programu

Niniejszy program nauczania języka niemieckiego dla szkoły podstawowej obejmuje II etap edukacji, tj. klasy IV-VI i przeznaczony jest dla grup początkujących, dla których lekcje języka niemieckiego stanowią pierwszą styczność z tym językiem.

Program przewidziany jest dla kursu z 2-3 godzinami lekcyjnymi w tygodniu (200-300 godzin w ciągu całego kursu w szkole podstawowej). Nauczyciele dysponujący lepszymi warunkami powinni poświęcać więcej czasu na poszerzanie i utrwalenie materiału językowego oraz na ćwiczenia komunikacyjne.

2.2 Uczniowie

Użytkownicy prezentowanego programu nauczania to uczniowie w wieku 10-12 lat. Uczą się oni systemu języka nie analizując jego struktur, a więc całościowo. Podstawą osiągnięcia sukcesu w nauczaniu dzieci jest uwzględnienie tego właśnie faktu.

Należy uwzględnić jednocześnie fakt, iż dzieci w wieku lat dziesięciu uczą się inaczej niż dzieci dwunastoletnie. Dlatego w drugim etapie edukacyjnym warto rozróżnić dwie grupy wiekowe:

- 1) Dzieci młodsze (10 i 11 lat) charakteryzuje przede wszystkim potrzeba słuchania i uczenia się poprzez zabawę i ciągłe powtarzanie słownictwa.

Dla nauczyciela oznacza to konieczność:

- powiązania nauki z konkretnymi przedmiotami i sytuacjami,
- nauczania tego, co znajduje się w zasięgu wzroku dziecka,
- nauczania słownictwa takiego, jak nazwy przedmiotów i osób, proste polecenia i zwroty (w żadnym wypadku nie formalna nauka gramatyki)
- stałego powtarzania przykładowych zdań typu *Mam ...*, *Umiem ...*, *Lubię ...*, a nie terminów gramatycznych

- 2) Dzieci starsze (12 lat) charakteryzuje już myślenie abstrakcyjne i pamięć logiczna, co oznacza, że powinno się tu położyć równomierny nacisk na rozwój wszystkich sprawności językowych.

W porównaniu z pierwszą grupą wiekową dla nauczyciela oznacza to przede wszystkim:

- nadanie nauce charakteru systematycznej nauki języka oraz
- rozwijanie wszystkich sprawności, w tym także czytania i pisania.

Uczniów (zwłaszcza pierwszej grupy wiekowej) charakteryzuje szybkie zapominanie. Oznacza to konieczność stałego powtarzania przerobionego materiału w sposób możliwie atrakcyjny. Dlatego zaleca się stosowanie różnorodnych form powtórzeń, np. zabawa poprzez piosenki, wierszyki, rymowanki itp. Należy uwzględnić przy tym również ćwiczenia oparte na aktywności fizycznej.

II etap edukacyjny to czas, w którym uczeń ma jeszcze duże szanse na wykształcenie poprawnej wymowy. Program zaleca dlatego dużo ćwiczeń na rozumienie ze słuchu oraz powtarzanie za nagraniami w celu wyćwiczenia poprawnej wymowy. Ważne jest, aby odbywało się to nie w sposób kognitywny, lecz poprzez poprawne wzorce, z którymi uczeń się osłuchuje i które potem powtarza.

2.3 Liczebność grup

Optymalna liczebność grup do nauki języka obcego to według *Podstawy programowej* 12-15 osób. Zaleca się, aby liczba uczniów w grupie nie przekraczała 20 osób.

2.4 Kwalifikacje nauczyciela

Nauczyciel przystępujący do realizacji niniejszego programu powinien posiadać kwalifikacje językowe i dydaktyczne wymagane przez władze oświatowe do nauczania języka niemieckiego w szkole podstawowej.

2.5 Metody realizacji programu

Zalecaną przez program metodą nauczania jest podejście komunikacyjne. Najważniejszy cel nauki według tej metody stanowi umiejętność skutecznego porozumiewania się w sposób odpowiadający danej sytuacji³. Gramatyczna poprawność jest przy tym tylko środkiem, a nie celem samym w sobie.

„Pełna poprawność gramatyczna, choć pożądana, nie jest jednak najistotniejsza, o ile zachodzi skuteczne porozumiewanie się, adekwatne do sytuacji, tematu rozmowy, wieku i statusu rozmówców oraz relacji między nimi”⁴.

Konieczne jest ukierunkowanie kursu z dziećmi młodszymi (klasa IV i V) na rozwój sprawności rozumienia ze słuchu.

„Nauka nie ma charakteru systematycznego, a jest to raczej osłuchiwanie z językiem, budowanie pozytywnej motywacji i stwarzanie podwalin pod przyszłą, już systematyczną pracę nad językiem”⁵.

W późniejszym etapie nauki (klasa VI) uczniowie powinni być motywowani do silniejszego rozwoju sprawności pisania i czytania.

Dla obu grup wiekowych ważnym elementem skutecznego realizowania programu powinno być stworzenie atmosfery motywującej do nauki języka niemieckiego. Nauczyciel powinien od początku używać głównie języka niemieckiego oraz stosować różnego rodzaju elementy gier i zabaw na lekcji. Inne zalecane techniki to:

- słuchanie i powtarzanie piosenek lub wierszyków (również w połączeniu z ruchem),
- słuchanie tekstów autentycznych oraz wypowiedzi, komentarzy nauczyciela i koleżanek/ kolegów z klasy,
- ćwiczenie wymowy poprzez rymowanki, wyliczanki itp.,

³ Komorowska H. *Metodyka nauczania języków obcych*, WSiP, Warszawa, 1999

⁴ Komorowska H. *Metodyka nauczania języków obcych*, str. 34

⁵ Komorowska H. *Metodyka nauczania języków obcych*, str. 35

- udzielanie odpowiedzi za pomocą wyrażen do odpowiednich kontekstów,
- ćwiczenie intonacji za pomocą autentycznych zdań w odpowiednich kontekstach, itp.

2.6 Autonomia ucznia

Ważnym celem kształcenia na II etapie edukacyjnym jest wspieranie autonomi ucznia. Polega to na stopniowym przyzwyczajaniu go do samodzielnego uczenia się - tak, aby potrafił on bez osoby nauczającej określić swoje cele nauki, zgodnie z nimi dobierać materiały i techniki pracy, planować i nadzorować przebieg procesu uczenia się jak również sprawdzać jego wyniki. Zaczyna on przejmować odpowiedzialność za swoje postępy w nauce. Pomocne przy tym są np. śródrozdziały, w których będą podawane zakresy materiału/tematy, które uczeń pozna w danym rozdziale. Powinny one być sformułowane jak deskryptory w *Biografii Językowej* (część *Europejskiego Portfolio Językowego*), np.: *Ich kann ...*, *Ich kenne ...*, *Ich verstehe ...*

Inne formy wspierające autonomię ucznia to:

- umieszczanie odpowiedzi do ćwiczeń w podręczniku,
- udostępnianie dodatkowych ćwiczeń, które mogą być wykonywane indywidualnie przez ucznia, np. w domu,
- tematyzacja efektywnych strategii uczenia się (patrz 2.7.).

2.7 Strategie uczenia się

Lekcje języka w szkole podstawowej stanowią często pierwszy kontakt ucznia z „problemem” uczenia się języka obcego. Nauczyciel powinien wspierać ucznia nie tylko przekazując mu określony materiał językowy, ale także wspierając go w doborze efektywnych strategii, służące lepszemu zapamiętywaniu oraz utrwaleniu materiału językowego. Uczeń potrzebuje wiadomości, jak ma się uczyć, a nie tylko, czego powinien się nauczyć.

„Strategie to środki wykorzystywane przez użytkownika języka w celu mobilizacji i kontrole własnych zasobów językowych oraz uaktywnienia własnych umiejętności i sposobów działania, by w najpełniejszy lub najbardziej ekonomiczny sposób, zgodnie z założonym celem i danym kontekstem komunikacyjnym, skutecznie wykonywać dane zadanie”⁶.

Przykłady możliwych strategii uczenia się słownictwa zamieszczone zostały w załączniku 6.1.

2.8 Poziomy językowe ESOKJ

Niniejszy program uwzględnia poziomy *ESOKJ* (*Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego*). Po trzech latach nauki języka niemieckiego w szkole podstawowej uczniowie powinni osiągnąć poziom A2 w zakresie poszczególnych sprawności językowych. Uwzględnienie zaleceń Rady Europy już na początku nauki języka obcego w szkole podstawowej „ułatwi porównywanie i wzajemne uznawanie

⁶ Praca zbiorowa (2001): *Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie*, CODN, Warszawa, str. 61

kwalfikacji uzyskiwanych w ramach różnych systemów edukacyjnych, co ma istotne znaczenie dla swobody przemieszczania się mieszkańców zjednoczonej Europy”⁷.

W poniższej tabeli przedstawiam cele przedmiotowe zgodne z opisem biegłości językowej zaczerpniętym z *ESOKJ* dla poziomu podstawowego, które powinny być osiągnięte po trzech latach nauki w szkole podstawowej:

Poziom podstawowy	A2	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie wypowiedzi i często używane wyrażenia w zakresie tematów związanych z życiem codziennym (są to np.: bardzo podstawowe informacje dotyczące osoby rozmówcy i jego rodziny, zakupów, otoczenia, pracy). Potrafi porozumiewać się w rutynowych, prostych sytuacjach komunikacyjnych, wymagających jedynie bezpośredniej wymiany zdań na tematy znane i typowe. Potrafi w prosty sposób opisywać swoje pochodzenie i otoczenie, w którym żyje, a także poruszać sprawy związane z najważniejszymi potrzebami życia codziennego.
	A1	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie i potrafi stosować potoczne wyrażenia i bardzo proste wypowiedzi dotyczące konkretnych potrzeb życia codziennego. Potrafi formułować pytania z zakresu życia prywatnego, dotyczące np.: miejsca, w którym mieszka, ludzi, który zna i rzeczy, które posiada oraz odpowiadać na tego typu pytania. Potrafi przedstawiać siebie i innych. Potrafi prowadzić prostą rozmowę pod warunkiem, że rozmówca mówi wolno, zrozumiale i jest on gotowy do pomocy.

2.9 Europejskie Portfolio Językowe

Program zaleca następujące techniki pracy zbliżone do proponowanych w *EPJ* (*Europejskim Portfolio Językowym*):

- dokumentacja umiejętności oraz postępów w nauce – do realizacji tego założenia zalec się założenie przez ucznia teczki („*Mein Dossier*”), w której zbierać on będzie swoje prace (teksty, ćwiczenia, rysunki, plakaty itp.).
- świadome nawiązywanie do doświadczeń ucznia z innymi językami obcymi – dziecko uczące się języka niemieckiego na ogół miało już styczność z innymi językami (zwykle z językiem angielskim). Ćwiczenia uwzględniające doświadczenia ucznia służą uzmysłowieniu podobieństw w nauce języków obcych.
- ciągła refleksja nad sposobami uczenia się w celu wypracowania optymalnych dla danego ucznia metod
- wspieranie autonomii ucznia poprzez tzw. *Kannbeschreibungen*- np.: *Potrafię rozpoznać niemieckie nazwy wokół mnie*. Uczeń powinien mieć zawsze świadomość czego się właśnie uczy i w jakim celu. Takie stwierdzenia umożliwiają także podsumowanie i samoocenę.
- wspieranie samooceny – Samoocena możliwa jest poprzez zamieszczenie „skali”, na której uczeń może zaznaczyć, w jakim stopniu opanował daną sprawność/umiejętność. Pomocne są tu informacje, tzw. *Kannbeschreibungen*, z których wynika co uczeń powinien umieć po zakończeniu określonych ćwiczeń.

⁷ *ESOKJ*, str. 13

3 Cele nauczania

W dzisiejszych czasach, kiedy obcowanie z kulturą innych krajów jest coraz powszechniejsze, znajomość języków obcych staje się coraz istotniejszym czynnikiem właściwego przygotowania do życia w społeczeństwie. Celem nauczania języka obcego w szkole podstawowej powinno być zatem osiągnięcie niezbędnego minimum językowego niezbędnego do podstawowej komunikacji. Ponadto nauczanie języka niemieckiego na drugim etapie edukacyjnym powinno przygotować ucznia do dalszej nauki tego języka.

3.1 Cele ogólne

Cele ogólne oparte są na celach określonych w *Podstawie Programowej kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych*. To w *Podstawie* zostały określone następujące zadania szkoły w zakresie nauki języka obcego, w tym przypadku języka niemieckiego:

- rozwijanie w uczniach poczucia własnej wartości oraz wiary we własne możliwości,
- stopniowe przygotowywanie ucznia do samodzielności w procesie uczenia się języka,
- rozwijanie w uczniach postawy ciekawości, otwartości i tolerancji wobec innych kultur.

3.2 Cele szczegółowe

Nadrzędnym celem nauczania jest opanowanie języka w takim stopniu, który zapewni minimum komunikacji językowej. Szkoła podstawowa powinna zatem przekazywać treści nauczania pozwalające na:

- formułowanie wypowiedzi w odniesieniu do teraźniejszości, przeszłości i przyszłości oraz do relacji przestrzennych,
- posługiwanie się językiem w prostych, nieformalnych sytuacjach dnia codziennego,
- stosowanie prawidłowych zasad wymowy i ortografii,
- wykazywanie się znajomością podstawowych wiadomości o obszarze nauczanego języka,
- pracę ze słownikiem dwujęzycznym oraz stosownymi materiałami uzupełniającymi,
- udział w prostych projektach zespołowych.

3.3 Cele wychowawcze

Nadrzędnym celem działań edukacyjnych szkoły jest wszechstronny rozwój ucznia. Edukacja szkolna polega na harmonijnej realizacji przez nauczycieli zadań w zakresie nauczania, kształcenia umiejętności oraz wychowania. Zadania te tworzą wzajemnie uzupełniające się i równoważne wymiary pracy każdego nauczyciela. Zgodnie z *Podstawą programową* nauczyciele w pracy wychowawczej, wspierając w tym zakresie obowiązki rodziców, zmierzają do tego, aby uczniowie w szczególności:

- znajdowali w szkole środowisko wszechstronnego rozwoju osobowego (w wymiarze intelektualnym, psychicznym, społecznym, zdrowotnym, estetycznym, moralnym, duchowym),
- rozwijali w sobie dociekliwość poznawczą, ukierunkowaną na poszukiwanie prawdy, dobra i piękna w świecie,
- mieli świadomość życiowej użyteczności zarówno poszczególnych przedmiotów nauczania, jak i całej edukacji na danym etapie,
- stawali się coraz bardziej samodzielni w dążeniu do dobra w jego wymiarze indywidualnym i społecznym, godząc dążenie do dobra własnego z dobrem innych, odpowiedzialność za siebie z odpowiedzialnością za innych, wolność własną z wolnością innych,
- poszukiwali, odkrywali i dążyli na drodze rzetelnej pracy do osiągnięcia celów życiowych i wartości ważnych dla odnalezienia własnego miejsca w świecie,
- uczyli się szacunku dla dobra wspólnego jako podstawy życia społecznego oraz przygotowywali się do życia w rodzinie, w społeczności lokalnej i w państwie,
- przygotowywali się do rozpoznawania wartości moralnych, dokonywania wyborów i hierarchizacji wartości oraz mieli możliwość doskonalenia się,
- kształtowali w sobie postawę dialogu, umiejętność słuchania innych i rozumienia ich poglądów; umieli współdziałać i współtworzyć w szkole wspólnotę nauczycieli i uczniów.

Cele wychowawcze powinny być realizowane np. poprzez tematy adresowane bezpośrednio do uczniów (tzn. uwzględniające tematykę interesującą dla tej grupy wiekowej) oraz motywujące do wyrażania własnego zdania. Tematy powinny stanowić bodziec do dalszej dyskusji i do pogłębiania zagadnień.

3.4 Sprawności językowe

W kolejnych podpunktach zostały umieszczone podstawowe wymagania w zakresie poszczególnych sprawności językowych według *Podstawy Programowej*.

Ponieważ program uwzględnia poziomy językowe opisane w *ESOKJ* oraz proponuje osiągnięcie poziomu A2 po trzech latach nauki w szkole podstawowej, w tabelach⁸ zostały umieszczone wymagania *ESOKJ* w zakresie poszczególnych sprawności.

3.4.1 Sprawności receptywne

Sprawność rozumienia ze słuchu

Uczeń powinien zrozumieć:

- ogólny sens prostych sytuacji komunikacyjnych, w tym intencji rozmówcy,
- instrukcje nauczyciela,
- ogólny sens wypowiedzi oraz potrafić wyszukiwanie informacji szczegółowych w nieskomplikowanych wypowiedziach i dialogach.

⁸ Wg *ESOKJ*, opracowanie: M. Podkowińskiej-Lisowicz

Poziom	Słuchanie
A2	<p>Ogólny opis umiejętności: Uczeń potrafi zrozumieć wystarczająco dużo, by reagować na konkretne potrzeby komunikacyjne, pod warunkiem, że wypowiedź rozmówcy jest artykułowana wyraźnie i powoli.</p> <p>Słuchanie komunikatów i instrukcji: Uczeń potrafi wyłować główną treść w krótkich, prostych komunikatach i ogłoszeniach. Uczeń rozumie proste wskazówki tłumaczące, np. jak z punktu X dotrzeć do punktu Y, pieszo lub korzystając z komunikacji miejskiej.</p> <p>Słuchanie programów radiowych i telewizyjnych: Uczeń rozumie i potrafi wyłować główne informacje z krótkich nagrań na tematy codzienne, gdy wypowiedzi są powolne i przejrzyste, lub gdy obraz towarzyszy wypowiedzi.</p>
A1	<p>Ogólny opis umiejętności: Uczeń potrafi zrozumieć wypowiedź artykułowaną bardzo powoli i uważnie, z długimi pauzami umożliwiającymi stopniowe przyswajanie znaczenia.</p> <p>Słuchanie komunikatów i instrukcji: Uczeń rozumie polecenia kierowane do niego w sposób uważny i powolny. Potrafi stosować się do krótkich i prostych wskazówek. Potrafi wychwycić nazwiska, liczby, ceny i określenia czasu, jeśli rozmówcy mówią wyraźnie.</p> <p>Słuchanie programów radiowych i telewizyjnych: <i>brak wskaźnika</i></p>

Przykładowe ćwiczenie na rozwijanie sprawności rozumienia ze słuchu:

Uczniowie usłyszą tekst przeznaczony do słuchania dwa razy i są proszeni o podkreślenie informacji prawdziwych.

Interview:

Dziewczynka: Wir sind in einem Sportverein.

Chłopiec: Wie viele seid ihr da?

Dziewczynka: 12 Mädchen und 10 Jungen.

Chłopiec: Und wie alt seid ihr?

Dziewczynka: Ich bin 10. Und meine Schwester Lisa 11 ...

Chłopiec: Und die anderen?

Dziewczynka: Martina ist schon 12. Katharina auch. David ist erst 8. Alex ...

Zadanie do tekstu:

Was stimmt? – *Co się zgadza? Podkreśl.*

Lisa ist 11.

Martina ist 12.

Katharina ist 10.

David ist erst 5.

Sprawność czytania ze zrozumieniem

Uczeń powinien:

- rozumieć powszechnie spotykane dokumenty, takie jak: menu, rozkład jazdy, ogłoszenia,
- umieć wyszukiwać konkretne informacje w prostych tekstach,
- rozumieć ogólny sens prostych, adaptowanych tekstów.

Poziom	Czytanie
A2	<p>Ogólny opis umiejętności: Uczeń rozumie krótkie, proste teksty na znane mu tematy, napisane językiem codziennym, zawierające często używane sformułowania.</p> <p>Czytanie i rozumienie korespondencji: Uczeń rozumie krótkie i proste listy prywatne.</p> <p>Czytanie w celu orientacji: Uczeń potrafi wyszukać konkretne, możliwe do przewidzenia informacje zawarte w prostych materiałach codziennego użytku, np. reklamach, prospektach, jadłospisach, rozkładach jazdy. Uczeń rozumie popularne oznaczenia i ogłoszenia spotykane w miejscach publicznych, takich jak ulice, stacje kolejowe.</p>
A1	<p>Ogólny opis umiejętności: Uczeń rozumie bardzo proste, krótkie teksty, czasem pojedyncze wyrażenia, słowa „międzynarodowe”, wychytując znane mu nazwy, słowa oraz podstawowe wyrażenia – jeśli trzeba, czytając ponownie niektóre fragmenty.</p> <p>Czytanie i rozumienie korespondencji: Uczeń rozumie krótkie i proste wiadomości przesyłane np. na pocztówkach.</p> <p>Czytanie w celu orientacji: Uczeń rozpoznaje znane sobie nazwy i słowa w prostych ogłoszeniach w najczęściej spotykanych sytuacjach życia codziennego.</p>

Przykładowe ćwiczenie na rozwijanie sprawności czytania ze zrozumieniem:

Tekst autentyczny przeznaczony do cichego czytania:

Marvin (15) spielt seit 5 Jahren ein seltenes Musikinstrument: Das Didgeridoo der Ureinwohner von Australien. Er lernte es auf einer Reise nach Sydney kennen, wo seine Großmutter wohnt.

Zadanie do tekstu:

Worum geht es in diesem Text:

Thema: ...

3.4.2 Sprawności produktywne

Sprawność mówienia

Uczeń powinien umieć:

- zadać proste pytania oraz udzielić odpowiedzi na nie,
- zdobywać i udzielać informacji w typowych sytuacjach dnia codziennego,
- formułować krótkie wypowiedzi o sobie, rodzinie, najbliższym otoczeniu,
- inicjować i podtrzymywać prostej rozmowy dotyczącej typowych sytuacji dnia codziennego,
- opanować poprawną wymowę w zakresie poznanego materiału językowego.

Poziom	Mówienie	
	Produkcja ustna: Wypowiedź monologowa	Interakcja ustna: Rozmowa
A2	<p>Ogólny opis umiejętności: Uczeń potrafi przedstawiać proste opisy lub prezentować osoby, warunki życia, nauki lub pracy, codzienne rutynowe czynności, rzeczy lubiane/ nie lubiane w formie krótkiego ciągu prostych zwrotów i zdań.</p> <p>Opisywanie doświadczeń i przeżyć: Uczeń potrafi opowiedzieć historijkę, lub coś opisać wymieniając kolejno zdarzenia i fakty. Umie opisać życie codzienne własnego otoczenia odnosząc się do ludzi, miejsc, nauki szkolnej. Potrafi krótko opisać zdarzenia i czynności. Potrafi opisywać plany i ustalenia, zwyczaje i rutynowe działania, działania z przeszłości oraz osobiste doświadczenia. Umie używać prostego języka opisowego do formułowania krótkich stwierdzeń i porównywania przedmiotów. Potrafi wyjaśnić dlaczego coś lubi lub czegoś nie lubi.</p> <p>Zwracanie się do publiczności: Uczeń potrafi przedstawić krótką, przeciwiezoną wcześniej wypowiedź na temat wiążący się z jego własnym życiem codziennym, krótko uzasadniając i objaśniając własne opinie, plany i działania</p>	<p>Ogólny opis umiejętności: Uczeń potrafi ze stosunkowo łatwo uczestniczyć w typowych i krótkich rozmowach, pod warunkiem otrzymania w razie potrzeby pomocy od rozmówcy. Potrafi zadawać pytania i odpowiadać na nie oraz wymieniać poglądy i informacje na znane mu tematy w możliwych do przewidzenia sytuacjach życia codziennego. Umie zadawać pytania o wydarzenia z przeszłości oraz odpowiadać na nie.</p> <p>Konwersacja: Uczeń potrafi nawiązywać kontakty towarzyskie: w prostych słowach witać się, żegnać, dziękować, przedstawiać się, powiedzieć, jak się czuje. Umie odpowiadać na zaproszenia, propozycje i przeprosiny, a także zapraszać, proponować i przepraszać. Potrafi brać udział w rozmowach na tematy związane z własnymi zainteresowaniami.</p> <p>Rozmowy o usługach i zakupach: Uczeń umie sobie radzić w takich sytuacjach, jak podróże, zakwaterowanie, posiłki, zakupy. Potrafi uzyskać proste informacje, pytać i wskazać drogę. Umie dokonywać prostych transakcji w sklepach, na poczcie, na dworcu. Potrafi formułować i uzyskiwać informacje o ilościach, numeracji i cenach.</p>
A1	<p>Ogólny opis umiejętności: Uczeń potrafi wypowiadać pojedyncze zdania na temat ludzi i miejsc</p> <p>Opisywanie doświadczeń i przeżyć: Uczeń umie opisać własną rodzinę, warunki mieszkaniowe, szkołę. Potrafi za pomocą prostych środków wyrazu opisać osoby, miejsca i posiadane przedmioty. Potrafi mówić o sobie, czym się</p>	<p>Ogólny opis umiejętności: Uczeń potrafi uczestniczyć w prostych sytuacjach komunikacyjnych, gdy rozmówca powtarza wypowiedzi w wolniejszym tempie, parafrazuje i wyjaśnia. Potrafi zadawać proste pytania i odpowiadać na nie, a także wyrażać swoje potrzeby i życzenia oraz uwzględniać potrzeby innych, dotyczące codziennych spraw i bardzo dobrze znanych mu tematów. Umie określać czas przy użyciu takich</p>

	<p>zajmuje i gdzie mieszka. Zwracanie się do publiczności: Uczeń potrafi odczytać bardzo krótką, przećwiczoną wcześniej wypowiedź.</p>	<p>wyrażeń jak <i>gestern, letzte Woche, um drei Uhr</i>. Konwersacja: Uczeń umie się przedstawić i używać podstawowych wyrażen powitalnych i pożegnalnych. Potrafi zapytać, jak kto się ma i reagować na nowiny. Potrafi wyrazić propozycję, zgodę lub sprzeciw. Rozumie potoczne wyrażenia dotyczące zaspakajania najbardziej podstawowych potrzeb. Rozmowy o usługach i zakupach: Uczeń umie prosić inne osoby o konkretne przedmioty i podawać im je. Radzi sobie z określeniami liczb, ilości, cen i czasu.</p>
--	---	---

Przykładowe zadanie do ćwiczenia sprawności mówienia:

Uczniowie słuchają i czytają przykładowe wypowiedzi:

- *Hast du ein Haustier?*
- *Na klar, einen Hamster. Und du?*
- *Ich habe Goldfische.*

Z podanych poniżej wyrazów uczniowie muszą ułożyć dialog:
 Sprich mit deinem Partner/deiner Partnerin.

einen Hund - ein Kaninchen - ein Meerschweinchen - eine Katze

Sprawność pisania

Uczeń powinien:

- dostrzegać różnice między fonetyczną a graficzną formą wyrazu oraz umiejętność poprawnego zapisu większości słów znanych ze słuchu,
- napisać krótki list o sobie i swoich zainteresowaniach, przekazanie prostej informacji.

Poziom	Pisanie	
	Produkcja pisemna: Produkcja tekstów	Interakcja pisemna: Pisanie jako wymiana informacji
A2	<p>Ogólny opis umiejętności: Uczeń potrafi pisać teksty składające się z prostych wyrażen i zdań połączonych prostymi spójnikami, takimi jak <i>und, aber, weil</i></p> <p>Pisanie twórcze: Uczeń potrafi w formie połączonych zdań pisać o codziennych sprawach własnego</p>	<p>Ogólny opis umiejętności: Uczeń potrafi pisać krótkie, proste notatki na temat najpilniejszych codziennych spraw.</p> <p>Prowadzenie korespondencji: Uczeń potrafi pisać bardzo proste listy prywatne wyrażające podziękowania lub przeprosiny.</p> <p>Notatki, wiadomości, formularze: Uczeń potrafi zanotować krótką, prostą</p>

	otoczenia. Uczeń potrafi sporządzać bardzo krótkie, proste opisy obecnych i przeszłych wydarzeń i osobistych doświadczeń. Potrafi pisać krótkie biografie i proste teksty poetyckie o ludziach.	wiadomość, jeżeli ma możliwość poproszenia o powtórzenie i/lub parafrazę. Umie pisać proste, krótkie wiadomości i notatki dotyczące codziennych najpilniejszych spraw.
A1	Ogólny opis umiejętności: Uczeń potrafi pisać proste, pojedyncze zdania. Pisanie twórcze: Uczeń potrafi pisać proste zdania o sobie i wymyślonych przez siebie postaciach – o tym, gdzie mieszkają i czym się zajmują.	Ogólny opis umiejętności: Uczeń potrafi sformułować przeważnie hasłowo i za pomocą słownika krótką notatkę w sprawach bezpośrednio go dotyczących. Potrafi w formie pisemnej pytać o dane osobowe lub przekazywać takie dane w tej formie. Prowadzenie korespondencji: Uczeń potrafi pisać proste pozdrowienia. Notatki, wiadomości, formularze: Uczeń potrafi podawać pisemnie dane w formularzach, np. w formularzu hotelowym.

Przykładowe zadanie do ćwiczenia sprawności pisania:

Internationales Treffen – Woher kommen diese Kinder?

Beispiel: *Carmen – CH*

Carmen kommt aus der Schweiz.

Iwona – Pl Iwona ...

Marvin – D Marvin ...

Nina – A Nina ...

3.5 Sprawności a grupa wiekowa

Nauczanie dzieci w wieku 10 lat różni się od nauczania młodzieży, która ma już 12-13 lat. Dlatego też należy dostosować nacisk kładziony na poszczególne sprawności także pod względem rozwoju intelektualnego dzieci.

W fazie początkowej (IV klasa) zaleca się silniejsze rozwijanie sprawności mówienia oraz słuchania. Należy stworzyć dzieciom sytuacje komunikacyjne typowe dla nich, w których zostanie wykorzystana ich naturalna ciekawość (słuchanie obcego języka) oraz chęć do mówienia i powtarzania. Jest to szczególnie istotne przy kształtowaniu podstaw poprawnej fonetyki. Mówienie może odbywać się np. poprzez scenki, piosenki, wierszyki oraz krótkie ćwiczenia poświęcone tylko ćwiczeniu wymowy.

Sprawności pisemne zyskują na znaczeniu w następnych klasach, odpowiednio do rozwoju kognitywnego dzieci oraz ich przyrostu umiejętności językowych (klasa V-VI). Ale i tu należy stworzyć uczącym się naturalne dla nich sytuacje. Dzieci czytają proste teksty i piszą krótkie listy, życzenia, zaproszenia, pozdrowienia itp.

4 Zakres materiału

4.1 Tematy nauczania

Program proponuję następujące tematy, które powinny być zrealizowane w szkole podstawowej w klasach IV-VI:

- 1) Informacje o osobach – podawanie danych osobowych, miejsca zamieszkania itp.
- 2) Rodzina i przyjaciele – najbliższe osoby, stopień pokrewieństwa
- 3) Szkoła – przedmioty szkolne, plan lekcji, rówieśnicy
- 4) Hobby i czas wolny – formy spędzania czasu wolnego
- 5) Zwierzęta – zwierzęta domowe, obowiązki, ulubione zwierzęta
- 6) Uroczystości - Święta Bożego Narodzenia i Wielkanocy, urodziny
- 7) Podróże wakacyjne (Ferie)
- 8) Zawód – osoby i czynności codzienne
- 9) Żywność – robienie zakupów, ulubione potrawy
- 10) Przyjaźń i znajomość
- 11) Sport i zdrowie
- 12) Pogoda
- 13) Uczucia i nastroje
- 14) Mieszkanie - opis otoczenia.

4.2 Zestawienie zagadnień gramatycznych

Program zakłada osiągnięcie po trzech latach nauki poziomu językowego A2. Zgodnie z wytycznymi *ESOKJ* program ten proponuje następujący podział zagadnień gramatycznych:

4.2.1 Poziom A1 – Klasa IV i pierwszy semestr klasy V

Poziom A1	Przykładowe realizacje
Czasownik	
czas Präsens czasowniki nieregularne typu <i>sehen, fahren</i> czasowniki modalne: <i>können, müssen, wollen, dürfen</i> czasownik <i>mögen</i> w formie <i>möchte</i> czasowniki zwrotne (wybór) czasowniki rozdzielnie złożone (wybór) Czas Präteritum - czasowniki <i>haben</i> i <i>sein</i> Tryb rozkazujący	<i>Ich gehe, lese, schreibe, mache ...</i> <i>Du siehst</i> <i>Ich kann, soll, muss ...</i> <i>Ich will, möchte ...</i> <i>Ich treffe mich mit Freunden.</i> <i>Ich stehe um 7.00 Uhr auf.</i> <i>Ich war in der Schule. Ich hatte eine Katze.</i> <i>Schreibt! Lest!</i>
Rzeczownik	
Przypadki: Mianownik, celownik i biernik Liczba: pojedyncza i mnoga Rzeczowniki złożone	
Przymiotnik	
Przymiotnik w funkcji orzecznika Stopniowanie <i>gut</i> i <i>gern</i> (stopień wyższy i najwyższy)	<i>Der Hund ist schön.</i> <i>Ich möchte lieber lesen.</i>

Rodzajnik	
Rodzajnik określony i nieokreślony oraz przeczący <i>kein</i> w mianowniku, celowniku i bierniku	<i>Ich habe einen Hund. Der Hund ist alt. Ich habe keinen Hund.</i>
Przysłówek	
Przysłówki czasowe: <i>nie, manchmal, dann</i> (wybór) Przysłówki miejsca: <i>hier, geradeaus, da</i> (wybór)	<i>Manchmal bleibe ich zu Hause. Da steht ein Haus</i>
Zaimek	
Zaimek osobowy w mianowniku i bierniku Zaimek pytający <i>wer, was, welcher</i> w mianowniku i bierniku, zamki <i>wann, wie, woher, wo, wohin, wie oft, wie lange, wie viel</i> Zaimek dzierżawczy w mianowniku i bierniku Zaimek nieokreślony <i>man, alle, alles, etwas, nichts</i> Zaimek nieosobowy <i>es</i> Zaimek zwrotny	<i>Ich sehe sie. Ich treffe ihn. Wer war in Deutschland? Wie lange warst du in Berlin? Alle gehen in die Schule.</i>
Przymek	
Przymyki miejsca i kierunku <i>in, an, neben, hinter, vor, auf, unter, über, zwischen, nach</i> Przymyki czasowe <i>an, in, um, von ... bis</i> Przymyki łączące się z celownikiem: <i>mit, von, nach, aus</i>	<i>Das Heft liegt auf dem Tisch. Ich bin von 8.00 bis 16.00 Uhr in der Schule. Ich gehe mit meiner Mutter (einkaufen).</i>
Spójniki	
Spójniki <i>und, oder, aber, auch</i>	<i>Ich gehe in die Schule und zum Sport.</i>
Liczebnik	
Liczebniki główne 1-1000 Liczebniki porządkowe	<i>Ich gehe in die 4. Klasse.</i>
Składnia	
Zdania oznajmujące Zdania pytające Zdania rozkazujące Miejsce czasownika w zdaniu Klamra zdaniowa: z czasownikiem modalnym i z czasownikiem rozdzielnie złożonym Zdania współrzędne ze spójnikami <i>und, oder, aber</i>	<i>Ich bin Schülerin Wo wohnst du? Gib mir das Buch! Ich gehe in die 2. Klasse. Ich möchte ein Buch lesen. Ich stehe früh auf. Ich gehe in die Schule und dann mache ich meine Hausaufgaben.</i>

4.2.2 Poziom A2 – drugi semestr klasy V oraz klasa VI

Poziom A2	Przykładowe realizacje
Czasownik	
Czas Präsens: czasownik modalny <i>sollen</i> Czas Perfekt: czasowniki regularne i nieregularne (wybrane formy) z czasownikiem posiłkowym <i>sein</i> i <i>haben</i> Czas Präteritum: formy regularne i nieregularne	<i>Ich soll das machen. Ich habe das gemacht. Ich bin in Warschau gewesen. Ich bin nach Warschau gefahren. Ich spielte. Ich ging ins Kino.</i>

czas modalne w Präteritum Czasowniki z uzupełnieniem w celowniku i bierniku	<i>Ich wollte nicht. Ich gebe ihm ein Buch.</i>
Rzeczownik	
Rzeczowniki odprzymiotnikowe <i>etwas Gutes, nichts Neues</i> (wybór) Rzeczowniki odczasownikowe <i>das Lesen</i> (wybór)	<i>Ich möchte etwas Neues haben. Das Leben ist schön.</i>
Przymiotnik	
Przymiotnik w funkcji przydawki odmiana przymiotnika z rodzajnikiem określonym i nieokreślonym w mianowniku, celowniku i bierniku Stopniowanie przymiotnika: regularne i nieregularne stopień wyższy i najwyższy Przymiotniki z przedrostkiem <i>un-</i>	<i>Das ist eine schöne Katze. Die schöne Katze schläft. Der Film ist schön. Das Buch ist schöner.</i>
Rodzajnik	
	<i>der, die, das, ein, eine, ein</i>
Przysłówek	
	<i>heute, morgen</i>
Zaimek	
Zaimek pytajny <i>warum, für wen, wofür, womit, woran, mit wem, an wen</i> Zaimek nieokreślony <i>manche, niemand</i> Zaimek osobowy w celowniku Zaimek dzierżawczy w celowniku Zaimek względny w mianowniku i bierniku	<i>Warum ist er nicht da? Woran denkst du? Manche Kinder haben keine Haustiere.</i>
Przyimek	
Przymyki z celownikiem <i>zu, seit, von, an ... vorbei</i> Przymyki z biernikiem <i>für, durch</i> Przymyki czasowe: <i>nach, vor, seit, ab</i>	<i>Ich gehe an vielen Geschäften vorbei. Ich habe ein Geschenk für ihn Nach dem Unterricht treffe ich mich mit Freunden.</i>
Spójniki	
<i>dass, weil, wenn, deshalb</i>	<i>Ich lese das Buch, weil es interessant ist.</i>
Liczebnik	
Liczebnik porządkowy jako przydawka <i>die zweite Stunde, am dritten März</i>	<i>In der zweiten Stunde habe ich Bio.</i>
Składnia	
Zdania podrzędne ze spójnikami <i>dass, weil, wenn</i> (zdania czasowe) Zdania z <i>deshalb</i> Zdania względne Zdania z porównaniami <i>... als ..., ... so wie ...</i> Klamra zdaniowa w czasie Perfekt Zdania pośrednie	<i>Wenn ich Ferien habe, fahre ich nach Berlin. Er ist krank, deshalb ist er nicht in der Schule. Der Hund ist größer als die Katze Ich bin gestern mit dem Bus gefahren.</i>

4.3 Realizacja planu nauczania – zakresy tematyczne, intencje komunikacyjne, treści nauczania, środki językowe

Zakresy tematyczne	Intencje komunikacyjne	Treści nauczania	Środki językowe
Klasa IV			
Niemiecki, mój nowy język		potrafię rozpoznać niemieckie nazwy wokół mnie	
	nawiązywanie kontaktu (powitanie), przedstawianie siebie i innych, pozyskiwanie informacji o osobach (imiona)	potrafię się przywitać i przedstawić	<i>Hallo! - Guten Tag! - Wie heißt du? - Ich heiße ... - Ich bin ... - Und du? - Wer bist du denn?</i>
		znam niemieckie imiona dziewcząt i chłopców	
	literowanie imion	znam niemieckie ABC	
Moja klasa i ja na lekcji niemieckiego	informowanie (określanie przedmiotów)	potrafię po niemiecku nazwać moje przybory szkolne	<i>Das ist ein Kuli, ein Stift, ...</i>
	pytanie o nazwy przedmiotów, moje przybory szkolne	potrafię odróżnić przybory szkolne i zaprzeczyć	<i>Das ist doch kein Kuli.</i>
	komunikacja w klasie	potrafię powiedzieć, co robię na lekcji niemieckiego	<i>ich male, ich singe itp...</i>
	Opisywanie rutynowego przebiegu dnia	potrafię powiedzieć, jak moi koledzy uczą się języka niemieckiego	
	komunikacja z nauczycielem	potrafię zrozumieć mojego nauczyciela na lekcji języka niemieckiego	
	Udzielanie i pozyskiwanie informacji w szkole	potrafię na lekcji niemieckiego sformułować prośbę i krótką odpowiedź	
Moi przyjaciele i ja		potrafię podać swój wiek	liczby od 1 do 12
	Przedstawianie przyjaciół	potrafię opisać wygląd moich kolegów i swój	<i>Er hat kurze Haare.</i>

	Opisywanie mieszkania, domu, pokoju:	potrafię powiedzieć skąd jestem i gdzie mieszkam	<i>Ich komme aus ... Ich wohne in ...</i>
	wymiana informacji	potrafię podać swój adres i numer telefonu	<i>Meine Telefonnummer ist ... Hast du eine E-Mail-Adresse?</i>
	moja grupa przyjaciół	potrafię powiedzieć, jacy są moi koledzy i ja	<i>Ich bin lustig. Er ist Wir sind ...</i>
	Informacje o własnym języku na tle innych	potrafię rozpoznać różne języki	<i>Das ist englisch. Ich spreche ...</i>
Moja rodzina i ja	Przedstawianie członków rodziny	potrafię nazwać po niemiecku członków rodziny	<i>Mutter, Vater, Schwester</i>
		potrafię przedstawić moją rodzinę	<i>Das ist meine Mutter/ mein Vater ...</i>
	przedstawianie zawodów	potrafię wymienić zawody w mojej rodzinie	<i>Mein Vater ist Arzt. Meine Mutter ist Lehrerin.</i>
Zwierzęta	rodzaje zwierząt domowych	potrafię opisać moje zwierzątko domowe	<i>Mein Kaninchen ist klein.</i>
	opieka nad nimi	potrafię powiedzieć, jak opiekować się zwierzątkiem domowym	<i>Ich muss ... / Ich soll ...</i>
	wydawane przez nie odgłosy	znam "języki" niektórych zwierząt	<i>Mein Tier macht muuh.</i>
Klasa V			
Czas wolny	Przedstawianie ulubionych zajęć	potrafię powiedzieć, jak spędzam dzień	<i>Ich stehe auf. Ich wasche mich.</i>
	Podawanie godzin, dni tygodnia i miesięcy	potrafię powiedzieć, co będę robił/a w najbliższych dniach	<i>Morgen gehe ich nicht zur Schule.</i>
	podawanie dat uroczystości	potrafię powiedzieć, kiedy mam urodziny	<i>Ich habe am ... Geburtstag.</i>
	Planowanie wspólnego wyjścia	potrafię umówić się na konkretny dzień i konkretną godzinę	<i>morgen/ heute/ früh/ später/ um ... Uhr</i>
Jedzenie i zakupy	jedzenie i picie	potrafię powiedzieć, co zjadłem/łam	<i>Ich habe ein Brötchen mit Käse gegessen.</i>

	Uzasadnianie upodobań kulinarnych	potrafię powiedzieć, co mi smakuje	<i>Die Suppe schmeckt mir nicht.</i>
		potrafię opisać, jak mi coś smakuje	<i>bitter, süß</i>
	sporządzenie listy zakupów (notatka)	potrafię zrobić zakupy	<i>Ich hätte gern ein ...</i>
Szkoła i ja	Udzielanie informacji nt. szkoły	potrafię opowiedzieć o moim dniu w szkole, o moich kolegach/ koleżankach	<i>Zuerst habe ich Mathe, dann ...</i>
	Pytanie i udzielanie informacji o położeniu pomieszczeń w budynku i określanie kierunku	potrafię opisać położenie sal i układ szkoły	<i>Im ersten Stock gibt es ...</i>
	Wymiana informacji nt. szkoły	potrafię powiedzieć, co mi się podoba lub nie podoba w szkole	<i>Ich mag .../ Mir gefällt ...</i>
Jak spędzam mój czas wolny	Wyrażanie opinii na temat różnych preferencji w trakcie czasu wolnego	potrafię powiedzieć co robię w czasie wolnym (od szkoły)	<i>In meiner Freizeit ...</i>
	Pozyskiwanie i udzielanie informacji na temat zajęć w czasie wolnym	potrafię rozmawiać o swoim hobby	<i>Ich habe ein Hobby.</i>
	Informowanie o sposobach i miejscu spędzenia ferii/ wakacji	potrafię powiedzieć, dokąd jadę na ferie/ wakacje	<i>In den Ferien fahre ich nach ...</i>
		potrafię opowiedzieć, co robiłam w ferie	<i>Ich war in ...</i>
	Zapraszanie	potrafię zaprosić na swoje urodziny	<i>Ich möchte dich ... einladen.</i>
	Pytanie i informowanie o szczegółach	potrafię powiedzieć, jak przygotowuję moją imprezę urodzinową	<i>Ich mache ... / plane ...</i>
		potrafię opowiedzieć, jak świętuję swoje urodziny	<i>Ich feiere meine Geburtstag zu Hause / im Restaurant/...</i>
Mieszkanie	Opis mieszkania	Potrafię opisać swój dom	
	Położenie przedmiotów	Potrafię opisać swój pokój	<i>Mein Zimmer ist hell/ dunkel/groß/klein/...</i>
	zajęcia obowiązkowe i nieobowiązkowe	potrafię wymienić i opisać swoje obowiązki domowe	<i>Ich muss ... / Ich soll ...</i>

	Porównywanie pokoi i położenia budynków	potrafię opisywać, jak mieszkają moi znajomi i przyjaciele	<i>das Einfamilienhaus, die Wohnung, ...</i>
		potrafię porównać swój dom i innymi budynkami	<i>Es ist größer/ kleiner als ...</i>
	Opis idealnego mieszkania	potrafię opisać swój wymarzony dom	<i>Mein Traumhaus hat/ist ...</i>
Stadt und Land		potrafię zapytać o i opisać drogę	<i>Wie komme ich zum/zur ...?</i>
		potrafię opowiadać o życiu na wsi	
		potrafię opowiadać o życiu w mieście	
		potrafię czytać i rozumieć znaki w mieście	
		potrafię zebrać informacje o niemieckich miastach i miejscach	
		potrafię się poruszać w mieście środkami komunikacji miejskiej	<i>mit dem Bus, mit der Straßenbahn</i>
Klasa VI			
Sport i zdrowie		potrafię opisać części ciała	<i>das Auge, die Hand</i>
	rodzaje sportu	potrafię opisać różne dyscypliny sportowe	
	Rozmawianie na temat ulubionej dyscypliny sportowej	potrafię powiedzieć jaki sport uprawiam	
	stan zdrowia/ samopoczucie	potrafię powiedzieć co mnie boli	
Zakupy i pieniądze	określenia ilości i rodzajów	potrafię zrobić zakupy po niemiecku	
		potrafię opowiedzieć o swoim kieszonkowym	
		potrafię powiedzieć, co bym zrobił/a, gdybym miał/a dużo pieniędzy	<i>Wenn ich reich wäre, würde ich ...</i>
		potrafię kupić prezent	<i>Ich möchte .../ hätte gern ...</i>
Przyroda		potrafię powiedzieć, jaką mamy pogodę	<i>Es regnet/ schneit/...</i>

		potrafię określić kierunki świata	<i>Im Norden/Osten/Süden</i>
	Udzielanie informacji i pytanie o pogodę	rozumiem prognozy pogody	
		potrafię opowiedzieć o ochronie środowiska	<i>Im Nationalpark darf man ... / darf man nicht ...</i>
	rozmowa o regionach geograficznych	potrafię opowiedzieć o terenach chronionych (parki narodowe itp...)	<i>Es gibt .../dort/ da</i>
Problemy i konflikty	rozmowa o problemach i rzeczach nieprzyjemnych	potrafię opowiedzieć o problemach w szkole	
		potrafię opowiedzieć o problemach w domu	
	opis czynności niedozwolonych	potrafię powiedzieć, czego mi nie wolno	
	prośba o pozwolenie	potrafię poprosić o pozwolenie	
	Wyrażanie opinii na temat przyjaźni i przyjaciół	potrafię opowiedzieć o swoich przyjaźniach	<i>Sie ist meine beste Freundin.</i>
Świat mediów	urządzenia techniczne i ich używanie	potrafię wymienić rodzaje mediów	<i>Handy/ Fernsehen</i>
		potrafię opowiedzieć o mediach w moim życiu	
Świat kiedyś i dziś	otoczenie	potrafię powiedzieć, jak było kiedyś, a jak jest dziś	<i>Früher .../heute ...</i>
	Wymiana informacji nt. ciekawych rzeczy	potrafię opowiedzieć o ciekawych wynalazkach	
	planowanie dalszej przyszłości	potrafię opowiedzieć, jak wyobrażam sobie życie w przyszłości	<i>In der Zukunft ...</i>
	zawód	potrafię opisać mój wymarzony zawód	<i>Ich wäre gern ...</i>

4.4 Nauczanie o krajach niemieckiego obszaru językowego

W zakresie poszczególnych kręgów tematycznych program proponuje następujące treści edukacji wielokulturowej:

Zakres tematów	Treści edukacyjne	Przykłady na podstawie podręcznika „Regenwurm“
Stosunki międzyludzkie	powitanie w innych językach	piosenka „Guten Morgen, Good Morning“
	typowe imiona/ nazwiska innych krajów	Holger, Omar, Bayer, ...
Szkoła	system oceniania	skala ocen D-A-CH
Święta	Martinstag, Weihnachten, Advent, Advent	zwyczaje i typowe słownictwo: die Laterne, der Stollen, ...
Życie codzienne	zakupy (nazwy niemieckich produktów)	Schölller, Müsli, ...
Komunikacja a technika	pisanie e-maili i SMSów	
Kultura	znane osobistości ze świata kultury	Heidi Klum
	literatura	wiersze J. Guggenmoos, H. Erhardt
	nazwy i skróty państw	(Pl, D, CH, A, FL)
	piosenki, wyliczanki, Zungenbrecher	Mein Buch, das hat drei Seiten

5 Metody sprawdzania postępów w nauce

5.1 Charakterystyka ogólna

Sprawdzanie postępów w nauce oraz ich ocenianie musi być ściśle powiązane ze zrealizowanym materiałem na lekcji.

Program zaleca bieżącą oraz okresową kontrolę postępów w nauce.

Ocena bieżąca może odbywać się na każdej lekcji w formie krótkich powtórzeń, zabawy, np. uczniowie śpiewają piosenkę, której się nauczyli na ostatniej lekcji lub odegrają krótką scenkę. Nauczyciel może także zorganizować kontrolę w formie konkursu lub innych atrakcyjnych form. Kontrola postępów w nauce nie musi stanowić odrębnego elementu lekcji, w którym uczniowie wiedzą, że są sprawdzani. Ma to szczególne znaczenie przy sprawdzaniu sprawności mówienia, gdzie należy stworzyć w miarę autentyczne warunki.

Odrębne jednostki lekcji mogą stanowić testy okresowe, zalecane po przerobieniu pewnej partii materiału (np. rozdziału) lub jako testy semestralne.

5.2 System oceniania

Opis poszczególnych umiejętności, które uczeń powinien opanować, zostały podane w punkcie 3.3. Uzupełnieniem i uściśleniem tych umiejętności powinien być ich szczegółowy opis w planie wynikowym. To tam nauczyciel znajdzie zamierzone wyniki (*Uczeń potrafi, zna ...*). Zagadnienia, które uczeń powinien opanować, uporządkowane są tam hierarchicznie.

Plan wynikowy powinien być dostosowany do *wewnątrzszkolnego i przedmiotowego systemu oceniania*, do danej klasy i określonej grupy uczniów. Przy ocenianiu należy kierować się podejściem komunikacyjnym, w którym najważniejsza jest komunikacja, czyli skuteczne porozumiewanie się w określonych sytuacjach. Ta umiejętność powinna stanowić podstawę do wystawiania ocen.

Kryteria ocen powinny być dostosowane do *Wewnątrzszkolnego i Przedmiotowego Systemu oceniania* i powinny również być znane uczniom. Oznacza to, że uczniowie powinni być poinformowani o tym, co stanowi podstawę do wystawiania ocen oraz o systemie punktacji. Bardzo ważne jest tu konsekwentne przestrzeganie ustalonych wcześniej zasad. Uczniowie mogą czuć się pokrzywdzeni, jeśli zasady nie będą jasno określone i gdy nie będą znały zasad wystawiania ocen.

Oprócz testów i sprawdzianów okresowych ocenie mogą podlegać np. aktywność na lekcji, wypowiedzi ustne oraz prace domowe. Program zaleca, aby na początku roku szkolnego ustalić, co będzie przedmiotem oceniania.

Przy testach okresowych lub semestralnych minimum na ocenę zaliczającą stanowi 50-60%. Program zaleca równy podział punktów na pozostałe oceny, tj.:

- 0-59% - 1 (niezliczone)
- 60-70% - 2

- 71-80% - 3
- 81-90% - 4
- 91-100% - 5

Ocena celująca nie jest z reguły związana z pojedynczym sprawdzianem; powinna ona dotyczyć szczególnych osiągnięć.

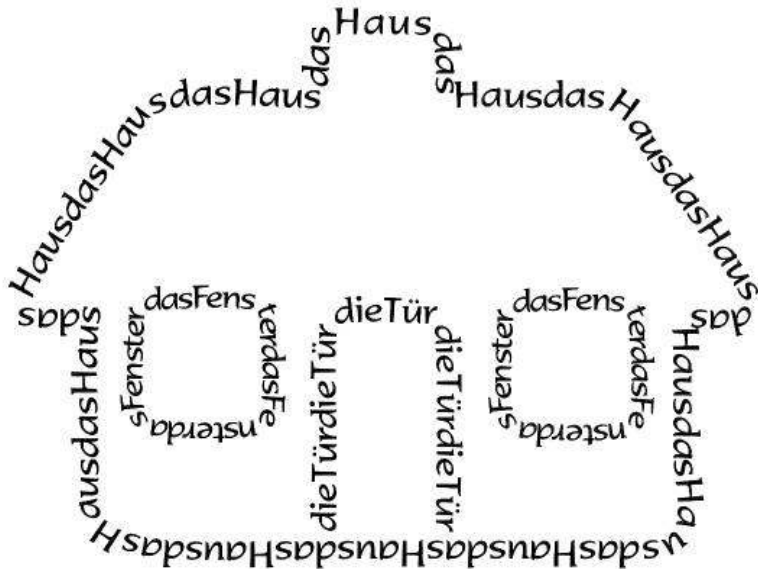
5.3 Ocena własnych umiejętności

Nauczyciel nie zawsze musi przejmować rolę osoby kontrolującej wyniki i postępy w nauce. Także uczniowie powinni mieć możliwość kontroli swoich postępów. W ten sposób uczą się sami oceniać własne umiejętności oraz dostrzegać własne błędy. Rola nauczyciela powinna skupiać się przy tym na wyjaśnieniu i na sprawdzeniu, czy wszyscy zrozumieli, na czym ich błąd polegał.

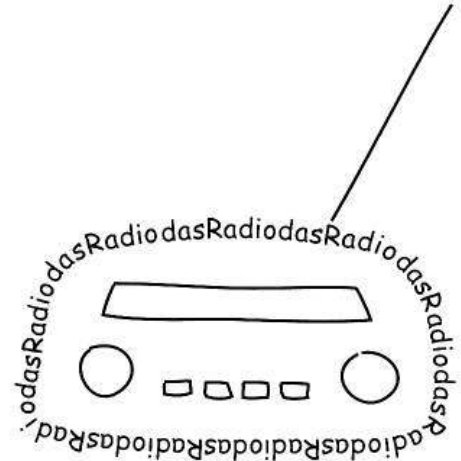
Także wzajemna kontrola z kolegą/koleżanką może prowadzić do głębszej analizy popełnionych błędów. Wspólne zastanawianie się nad przyczyną i nad poprawnym rozwiązaniem wspiera autonomię ucznia.

6 Załączniki⁹

6.1 Przykładowe strategie uczenia się

Rysuj obrazki używając słówek.
Zwróć uwagę na pisownię.

Czy masz jakieś swoje sposoby
ułatwiające zapamiętywanie
nowych słówek? Spytaj kolegów.
Wymieńcie się pomysłami.
Powodzenia!

⁹ Ta część programu została przygotowana na przykładzie podręcznika *Regenwurm*, Langenscheidt, Warszawa

6.2 Przykład ćwiczeń wspierających autonomię ucznia

KAPITEL

I

MEINE STÄRKEN

Moje mocne strony

Partnerspiel

Zabawa w parach

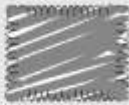

Mal nach jeder Runde die Spielfelder aus.

Was kannst du wie gut? Dein Partner/deine Partnerin hilft dir.

Zamaluj entsprechend pola po każdej rozgrywce.

Kolega/kolezanka pomoże ci właściwie ocenić twoje umiejętności.

Ich kann grüßen und mich vorstellen.

Potrafię się przywitać i przedstawić.

Spielt diese Szenen.
Odegrajcie scenki

① Junge – Mädchen

② Junge – Mann

③ Frau – Mann

Ich kann Abzählreime aufsagen.

Potrafię powiedzieć z pamięci wyliczanki.

Paul, Pauline,
...

Ich und du,
...

6.3 Przykładowy test semestralny

6.3.1 Część ustna oraz kryteria oceniania

▶▶▶ Kapiteltests

▶ Der mündliche Test:

- Teil „ich spreche“ beinhaltet Aufgaben, die als kleine Dialoge (zu zweit) gedacht sind.
- Teil „ich erzähle“ beinhaltet Aufgaben, die als Monologe (Einzelperson) gedacht sind.

▶ Vorbereitung zum Test:

- die Schüler sollten rechtzeitig genau informiert werden, welche Inhalte beim schriftlichen und mündlichen Test berücksichtigt werden, welche Dialoge, welche Lieder, welche Gedichte, welche Vokabeln usw.
- Teile „ich spreche“ und „ich erzähle“ sollten kopiert, zerschnitten (man kann sie auch auf Pappe kleben) und ordentlich gestapelt werden
- man sollte die nötigen Requisiten sammeln: Gegenstände, Fotos aus bunten Zeitschriften, usw.
- man sollte auch 2–3 Wörterbücher vorbereiten, die die Schüler im mündlichen und schriftlichen Teil benutzen können
- bevor man den mündlichen Teil anfängt, sollte man den Schülern klar machen, dass sie entweder sich selbst oder eine fiktive Person spielen können

▶ Vorschläge, wie man den mündlichen Teil durchführen kann:

- die Schüler, die mit dem schriftlichen Teil fertig sind, bilden Paare, ziehen einen Zettel aus dem Teil „ich spreche“, sie spielen die angegebene Szene
- diejenigen, die an den Dialogen nicht beteiligt sind, ziehen einen Zettel aus dem Teil „ich erzähle“ und erzählen
- der Lehrer spricht mit den Schülern ausschließlich Deutsch

Kryteria oceniania:

	Wykonanie	Wymowa
Zadanie 1: <i>Rozmawiam</i>		
2 pkt.	Zadanie dobrze wykonane. Uczeń nie popełnia błędów leksykalnych lub gramatycznych lub nieliczne, które nie mają wpływu na zrozumienie intencji wypowiedzi.	Bardzo dobra wymowa.
1 pkt.	Uczeń popełnił kilka błędów leksykalnych i gramatycznych, lecz zadanie zostało wykonane.	Mocny akcent polski, ale wypowiedź zrozumiała.
0 pkt.	Zadanie nie zostało wykonane, ponieważ błędy zakłócają komunikację.	Zła wymowa uniemożliwia zrozumienie ucznia.
Zadanie 2: <i>Mówię</i>		
1 pkt.	Zadanie wykonane bezbłędnie.	Wymowa bardzo dobra.
0 pkt.	Zadanie niewykonane ze względu na liczne błędy językowe lub niezajomość tematu.	Wymowa zakłóca zrozumienie w poważnym stopniu.

Kapitel 1

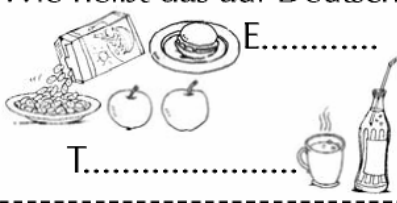

Ich spreche

<p>Spielt ein Gespräch: Zwei Kinder lernen sich kennen.</p>	<p>Spielt ein Gespräch: Zwei Erwachsene lernen sich kennen.</p>	<p>Spielt ein Gespräch: Ein Kind und ein Erwachsener lernen sich kennen.</p>
<p>Spielt ein Gespräch am Morgen.</p>	<p>Spielt ein Gespräch am Abend.</p>	<p>Spielt ein Gespräch im Laufe des Tages.</p>

Ich erzähle

<p>Ergänze: Klaus Knödel...</p>	<p>Ergänze: Mädchen aus den...</p>	<p>Ergänze: Müssen Müllers...</p>
<p>Singe alleine oder zu zweit das Lied: „Guten Morgen, good morning“.</p>	<p>Wie heißen dein Land und die deutschsprachigen Länder?</p>	<p>Sag den Abzählreim: „Paul,...“</p>
<p>Sag den Abzählreim: „Ich und du,...“.</p>	<p>Nenne fünf deutsche Produkte. Du kannst sie in deinem Laden kaufen.</p>	<p>Wie nennt man diese Produkte auf Deutsch? S.....</p>
<p>Wie heißt das auf Deutsch? E..... T.....</p>	<p>Sage das deutsche Alphabet.</p>	<p>Nenne alle Grußformeln.</p>

6.3.2 Część pisemna

Kapitel 1

Name

Klasse

1

Ich lese und verstehe

Hilf Fabian beim Korrigieren des Textes.

Fabian Nowak
Klasse 4b

Familie Wolke

Das Mädchen heißt
Jan
.....

Das ist **Herr Wolke** ..

Der Junge heißt
Sophie
.....

Das ist **Frau Wolke** ..

2

Ich höre und verstehe

Wie viele Personen
hörst du?

Wie heißen sie?

Wann treffen sie sich?
(Tageszeit)

3**Ich schreibe**

Welche Buchstaben fehlen hier?

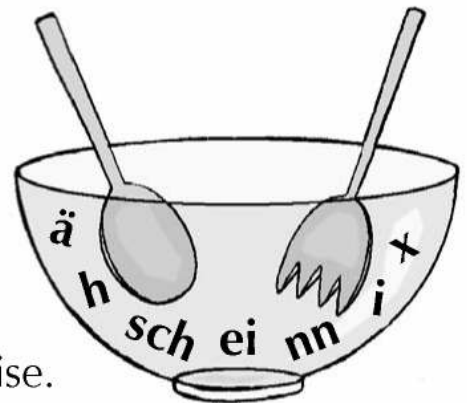
► H○, wie h○ßt du?

Mein Name ist Ma○.

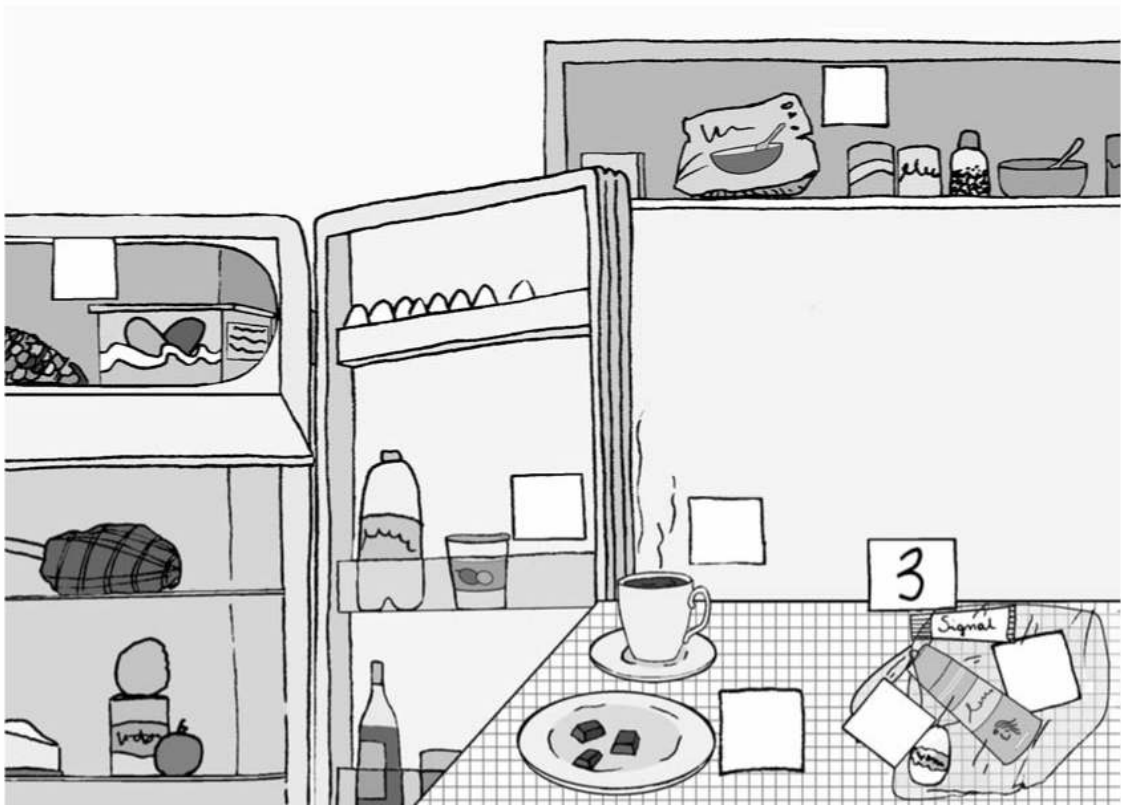
► Und wie ist de○

I○r Name? Fi○er.

► Übrigens, das M○dchen heißt Luise.

4**Wörter**

Was befindet sich in der Küche von Herrn Ernst? Ergänze die Zahlen.

1 Joghurt

4 Kaffee

8 Schokolade

6 Eis

5 Müsli

2 Shampoo

3 Zahnpasta

7 Kinderüberraschung

6.4 Przykład oceny własnych umiejętności przez uczniów

ICH UND MEIN GELD

1

1. Ich kann etwas zu essen und trinken kaufen.
potrafię kupić coś do jedzenia i picia
2. Ich kann etwas zum Anziehen kaufen.
potrafię kupić coś do ubrania
3. Ich kann manche Sonderangebote verstehen.
potrafię zrozumieć niektóre oferty cenowe
4. Ich kann ein Geschenk kaufen und es verschenken.
potrafię kupić prezent i podarować go
5. Ich kann über mein Taschengeld sprechen.
potrafię rozmawiać o swoim kieszonkowym
6. Ich kann kurz über meine Wünsche und Pläne sprechen.
potrafię rozmawiać o swoich życzeniach i planach

Ich kann „Das Kinderlied vom Geld“ rappen.
potrafię zapamiętać piosenkę o pieniądzach

☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐

barzdo
dabrze
dabrze
muszę
ćwiczyć

Bibliografia

- Glaboniat, M. i in. (2002): *Profile deutsch*, Langenscheidt, München
- Głowacka, Barbara (2004): *Europejskie Portfolio językowe dla uczniów od 10 do 15 lat*, CODN, Warszawa
- Komorowska, Hanna (1999): *Metodyka nauczania języków obcych*, WSiP, Warszawa
- Komorowska, Hanna (1999): *O programach prawie wszystko*, WSiP, Warszawa
- Kupiszewicz, Czesław (2003): *Dydaktyka ogólna*, Wyższa Szkoła Umiejętności Pedagogicznych i Zarządzania w Rykach
- Podkowińska-Lisowicz Mirosława (2005): *Program nauczania języka niemieckiego dla gimnazjum*, Langenscheidt, Warszawa
- Podręczniki oraz poradniki metodyczne *Regenwurm* wydawnictwa Langenscheidt:, Warszawa
- *Podstawa Programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych i gimnazjów*, MENiS, 26.02.2002
- Praca zbiorowa (2001): *Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie*, CODN, Warszawa